

บทบรรณาธิการ

ในเดือนตุลาคม 2559 ที่ประเทศไทยจะเริ่มใช้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 – พ.ศ. 2564) สิ่งที่น่าสนใจคือ ทิศทางสำคัญของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 ซึ่งขณะนี้แนวทางการดำเนินงานตามปฏิทินในการจัดทำแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 นี้อยู่ในช่วงที่คณะทำงานจัดทำเอกสารประกอบการยกร่างแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 นำ (ร่าง) ของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติชุดที่ปรับปรุงตามผลการระดมความคิดเห็นในแต่ละภาคเสนอต่อคณะกรรมการจัดทำแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติให้ความเห็น จากนั้นนำความเห็นมาปรับปรุงและนำเสนอ (ร่าง) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 ต่อที่ประชุมประจำปี 2559 ของ สศช. (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2558) ทั้งนี้ จากสรุปผลการประชุมทิศทางการพัฒนาประเทศในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 ในการประชุมประจำปี 2558 ของ สศช. มีหลากหลายประเด็นที่ผู้แสดงความเห็นต่อทิศทางการพัฒนาประเทศในช่วงแผนพัฒนาของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 ประเด็นที่น่าสนใจ เช่น ในภาพรวมแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 ไม่ควรมุ่งเน้นการพัฒนาเศรษฐกิจที่ให้ความสำคัญกับรายได้เป็นหลัก แต่ควรให้ความสำคัญกับเรื่องสิทธิชุมชน คุณค่าของชีวิต และคุณธรรมมากขึ้น สำหรับกรอบแนวคิดและหลักการวางแผน แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 จะเน้นนำและประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ยึดคนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนาอย่างมีส่วนร่วม สนับสนุนและส่งเสริมแนวคิดการปฏิรูปประเทศ เพื่อพัฒนาสู่ความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน สังคมอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข อย่างไรก็ตาม ในช่วงระยะเวลาของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 ประเทศไทยจะยังคงประสบภาวะแวดล้อมและบริบทของการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ที่อาจก่อให้เกิดความเสี่ยง ทั้งจากภายในและภายนอกประเทศ ซึ่งยังต้องมีการพัฒนาต่อเนื่อง จากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 11 เน้นการมุ่งสู่ประเทศที่มีรายได้สูง มีการขยายตัวทางเศรษฐกิจแบบมีส่วนร่วมและมีการเติบโตอย่างยั่งยืน ในประเด็นการเปลี่ยนแปลงในบริบทโลก Barry Desker ผู้อำนวยการของ Rajarat

School International Studies มหาวิทยาลัยนันทยาง ประเทศสิงคโปร์ ได้ให้ข้อคิดเห็นต่อแนวโน้มของสภาพการณ์ระหว่างประเทศในปี ค.ศ. 2020 ที่น่าสนใจ คือ โลกในอนาคตจะยุ่งเหยิงมากยิ่งขึ้น และแตกต่างไปจากสงครามเย็นที่มีความแน่นอนชัดเจนค่อนข้างสูง โลกในทศวรรษหน้าจะเป็นเรื่องของการทำงานที่ประเทศจับกลุ่มและเปลี่ยนกลุ่มไปตามผลประโยชน์ร่วมเป็นเรื่อง ๆ การวางนโยบายอย่างมีประสิทธิภาพ จึงต้องอาศัยความยืดหยุ่น นวัตกรรม และการคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ตลอดจนความสามารถในการปรับตัวให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็ว สิ่งที่เกิดขึ้นและเป็นประเด็นทางการเงินของโลก ซึ่งนักเศรษฐศาสตร์หลาย ๆ คนคิดว่าไม่มีทางเกิดขึ้นได้ คือ การที่ธนาคารกลางประกาศใช้นโยบายอัตราดอกเบี้ยติดลบก็ได้เกิดขึ้น โดยธนาคารกลางยุโรป (European Central Bank) ประกาศใช้อัตราดอกเบี้ยติดลบตั้งแต่วันที่ 1 มิถุนายน 2558 จากนั้น ประเทศเดนมาร์ก สวีเดน และญี่ปุ่นก็ประกาศใช้นโยบายอัตราดอกเบี้ยติดลบเช่นกัน รวมทั้งการที่ธนาคารพาณิชย์แห่งหนึ่งของไทยได้ประกาศอัตราดอกเบี้ย 0% ในต้นเดือนมิถุนายน 2559 ซึ่งถึงแม้ในเวลาต่อมาได้ปรับเพิ่มดอกเบี้ยให้อยู่ในแดนบวก แต่ก็เห็นว่าอัตราดอกเบี้ยดังกล่าวได้สะท้อนถึงภาวะของตลาดเงินในประเทศไทยอย่างน่าสนใจ

บทความทางวิชาการที่ผู้ทรงคุณวุฒิรับเชิญ ศาสตราจารย์ ดร.เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ ให้เกียรติรับเชิญถ่ายทอดความรู้ และประสบการณ์ของท่าน ถอดรหัสแนวโน้มใหญ่ของโลกปี 2020: โอกาสและการปรับตัวของธุรกิจในอนาคต จึงนับเป็นบทความวิชาการที่มีคุณค่าที่จะนำไปให้ผู้อ่านได้มองเห็นแนวโน้มสำคัญที่จะเกิดขึ้นในโลก และแนวทางในการเตรียมพร้อมเพื่อปรับตัว รวมถึงการสร้างโอกาสในการแข่งขันของภาคธุรกิจ สำหรับในระดับท้องถิ่นหรือธุรกิจชุมชน นายพงศ์ศิริ คำชันแก้ว ได้นำเสนอความเชื่อมโยงต่อแบรนด์สำหรับผู้ประกอบการร้านกาแฟแบรนด์ท้องถิ่นในจังหวัดเชียงใหม่ โดยมีข้อเสนอแนะให้ผู้ประกอบการร้านกาแฟในจังหวัดเชียงใหม่ นำการบริหารลูกค้าสัมพันธ์เข้ามาช่วยในการดำเนินธุรกิจ ด้วยการสร้างเรื่องราว (Story Telling) ให้กับสินค้าเครื่องดื่มกาแฟในการสร้างคุณค่าของแบรนด์สินค้า

ประเทศไทยเป็นประเทศที่มีความสามารถในการผลิตอาหาร โดยในปี พ.ศ. 2545 รัฐบาลได้มุ่งผลักดันการพัฒนาอุตสาหกรรมอาหารของไทย ภายใต้แนวคิด “Kitchen of the World” เพื่อให้ประเทศไทยก้าวสู่การเป็น “ครัวของโลก” จนถึงรัฐบาลปัจจุบันได้

ขับเคลื่อนนโยบายเพื่อเผยแพร่ภาพลักษณ์ของอาหารไทยที่มีคุณภาพและมีความปลอดภัย ให้เป็นที่รู้จัก และได้รับความนิยม ทั้งในและต่างประเทศ การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่าง ปัจจัยด้านคุณภาพของอาหาร คุณภาพการบริการ สภาพแวดล้อมทางกายภาพของร้านอาหารและความพึงพอใจของลูกค้าร้านอาหารไทยในประเทศมาเลเซียของ ดร.ปาริชาติ เบ็ญฤทธิ์ และดร.น้ำทิพย์ ตระกูลเมธี อาจนับเป็นส่วนหนึ่งของการดำเนินงานตาม ยุทธศาสตร์ของรัฐบาลในการพัฒนาครัวไทยสู่ครัวของโลก ด้านการพัฒนาปัจจัยสนับสนุน โดยมีประเด็นการพัฒนาเร่งด่วน คือ การศึกษาวิจัยตลาดอาหารเฉพาะกลุ่ม (Niche) เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมนำไปสู่ระยะต่อไป

ในการดำเนินการของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 ประเทศไทยได้กำหนดกรอบทิศทาง การสร้างศักยภาพการแข่งขันเพื่อมุ่งสู่การเป็น ประเทศรายได้สูงหรือประเทศที่มีผลิตภัณฑ์มวลรวมประชาชาติ (GNP) ต่อหัวตั้งแต่ 12,736 ดอลลาร์สหรัฐขึ้นไป จึงต้องให้ความสำคัญกับมิติด้านความมั่นคง ด้านความมั่นคง และด้านความยั่งยืน ซึ่งคือการเพิ่มความสามารถในการแข่งขัน โดยได้มีข้อเสนอให้พัฒนา เศรษฐกิจรายสาขา และการพัฒนาสินค้า OTOP ก็เป็นสาขาหนึ่งที่จะต้องพัฒนา เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ งานวิจัยของรองศาสตราจารย์อัปสร อีซอ และคณะ ที่ศึกษาการถอดบทเรียนการดำเนินงานด้านการตลาดของธุรกิจโอท็อป ระดับ 5 ดาว ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดยะลา พบว่า แม้ธุรกิจจะมุ่งเน้นใช้กลยุทธ์ส่วนประสมทางการตลาดแบบผสมผสาน เพิ่มความสำเร็จของการประกอบการ แต่ยังคงมีปัญหาด้านการดำเนินงานด้านการตลาดของผลิตภัณฑ์โอท็อป ได้แก่ ผลิตภัณฑ์ไม่สามารถจัดเก็บไว้ได้นาน บรรจุภัณฑ์ที่ใช้ขาดอัตลักษณ์ และมีปัญหา การสื่อสารการตลาด ผลการวิจัยจะเป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้องที่จะนำไปกำหนดแนวทางการพัฒนาที่เหมาะสม ชัดเจน และสามารถนำไปขับเคลื่อนการพัฒนาอย่างเป็นรูปธรรมและครบวงจร

สำหรับงานด้านสุขภาพ ประเทศไทยมีนโยบายที่จะผลักดันให้ประเทศเป็น ศูนย์กลางของบริการทางการแพทย์ (Medical Hub) และด้านสุขภาพ (Health Hub) มาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2546 และภาครัฐได้ดำเนินการมาอย่างต่อเนื่องจนถึงปัจจุบัน การวิเคราะห์ต้นทุนต่อสิทธิรักษาพยาบาลโรงพยาบาลชุมชนในจังหวัดนครราชสีมาของ นางสาวกันยารัตน์ แสนสันเทียะ และดร.อุษมา แจ่มคล้าย และงานวิจัยของ อาจารย์ยมโนลี

ศรีเปารยะ เพ็ญพงษ์ เรื่อง การบริโภคอาหารของกลุ่มนักเรียนและนักศึกษาในจังหวัดสุราษฎร์ธานี ตลอดจนงานวิจัยของนางชยานุตม์ พุ่มทวน ที่ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านการปฏิบัติงานและปัจจัยด้านการบริหารกับผลการดำเนินงานในการพัฒนาและรับรองคุณภาพโรงพยาบาลสุราษฎร์ธานี ได้สะท้อนข้อมูลการให้บริการทางการแพทย์และบริการทางด้านสุขภาพได้เป็นอย่างดี โดยเฉพาะผลการวิจัยของอาจารย์มนลี ศรีเปารยะ เพ็ญพงษ์ พบว่า กลุ่มนักเรียนและนักศึกษา ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย มีอายุระหว่าง 15 - 21 ปี มีพฤติกรรมการบริโภคน้ำอัดลม และอาหารหวานจัด เค็มจัด หรือมันจัด ในระดับปานกลางค่อนข้างมาก อีกทั้งยังมีประเด็นที่น่ากังวลของกลุ่มวัยนี้ คือ พบว่ามีน้ำหนักน้อยกว่ามาตรฐานถึงร้อยละ 24 และจำนวนที่เหลือเป็นน้ำหนักที่มากกว่าปกติ การณรงค์ให้นักเรียน นักศึกษาได้ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมมารับประทานอาหารที่มีคุณค่าตามหลักโภชนาการในปริมาณที่เหมาะสมกับช่วงวัย จะมีส่วนช่วยให้คนกลุ่มวัยนี้กลายเป็นคนวัยทำงานที่มีคุณภาพ และเป็นที่คาดหวังว่าจะสามารถเป็นหลักประกันในการดูแลสังคมผู้สูงวัยของประเทศในอนาคต

ในภาคบริการและการท่องเที่ยวของประเทศไทย โดยเฉพาะด้านการท่องเที่ยว ประเทศไทยยังไม่มีปัญหาด้านอุปสงค์ เนื่องจาก จำนวนนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติยังคงเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องทุกปี แต่ในด้านอุปทาน พบว่า ยังมีปัญหาหลายประการในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ได้เสนอแนวทางเน้นการสร้างคุณค่าให้แหล่งท่องเที่ยว เปิดโอกาสให้ชุมชนได้รับประโยชน์จากการท่องเที่ยว โดยการกระจายผลประโยชน์ที่เป็นธรรม ทั้งในมิติเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม ตัวอย่างความไม่เป็นธรรมของการดำเนินธุรกิจปรากฏในงานวิจัยของรองศาสตราจารย์สุณีย์ ล่องประเสริฐ และอาจารย์ปลื้มใจ ไพจิตร เรื่องจริยธรรมทางธุรกิจของธุรกิจการท่องเที่ยวในอำเภอเกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี อยู่ในระดับมาก ซึ่งมีสาเหตุจากการกดดันเพื่อให้ได้มาซึ่งกำไร และเห็นว่าเป็นเรื่องไม่ผิดกฎหมาย หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและรับผิดชอบด้านการท่องเที่ยว ควรเร่งกำหนดกรอบแนวทางส่งเสริมจริยธรรมให้กับบุคลากร และผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยว เพื่อเป็นส่วนหนึ่งที่จะช่วยเพิ่มศักยภาพการแข่งขันและการพัฒนาที่ยั่งยืน และแม้ว่าประเทศไทยเป็นประเทศที่มีแหล่งท่องเที่ยวทั้งด้านศิลปวัฒนธรรมและทรัพยากรธรรมชาติที่

อุดมสมบูรณ์ อย่างไรก็ตาม การจัดอันดับในหมวดย่อยด้านการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมอยู่ในระดับที่น่ากังวล เช่น จำนวนการสืบทอดวัฒนธรรมและการธำรงรักษาวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้อยู่ในระดับที่ 89 ซึ่งสะท้อนภาพว่ายังขาดความรู้ ความเข้าใจในการอนุรักษ์และสืบทอดวัฒนธรรมอันทรงคุณค่า งานวิจัยเรื่อง ปัจจัยสืบทอดและเปลี่ยนแปลงที่ส่งผลต่อหนังตะลุง: กรณีศึกษาหนังเทพศิลป์ ผ่องแก้ว ตะลุง 3 ภาษา มหาคันชิต ของอาจารย์ สุวิมล เวชวิโรจน์ พบว่า ในอดีตนายหนังตะลุงทำหน้าที่เป็นทั้งผู้ผลิตและศิลปิน นับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2546 จนถึงปัจจุบัน เริ่มปรับเปลี่ยนมาถ่ายทอดให้กับคนภายนอก ทำให้เกิดหนังตะลุงรุ่นใหม่ ขยายการแสดงสู่ภายนอกมากขึ้น ผู้วิจัยได้เสนอแนะให้หน่วยงานภาครัฐ และสถาบันการศึกษา ร่วมสืบทอดศิลปะการแสดงหนังตะลุง โดยอาศัยหลักเจ้าของวัฒนธรรม เพื่อสนับสนุนส่งเสริมให้หนังตะลุงมีความยั่งยืน ซึ่งเป็นแนวทางหนึ่งที่ช่วยรักษาและสืบทอดภูมิปัญญาความพื้นบ้านนี้ไว้ ไม่ให้หายสาบสูญไปตามกาลเวลา และยังสามารถนำมาประกอบเป็นอาชีพหารายได้ อีกทั้งยังมีส่วนสนับสนุนธุรกิจท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมได้ด้วย

กว่า 2 ปีของการดำเนินงานจัดทำและเผยแพร่วารสารวิทยาการจัดการ คณะทำงานได้นำข้อคิดเห็น และเสียงสะท้อนจากทุกฝ่าย ทั้งผู้อ่าน สมาชิกวารสาร เจ้าของบทความ และผู้ทรงคุณวุฒิมาปรับปรุงแก้ไข พัฒนาวารสารตลอดมา ด้วยหวังว่าไม่เพียงแต่ผู้อ่านจะได้รับความรู้จากการถ่ายทอดเป็นตัวอักษรเท่านั้น แต่คาดหวังว่าความรู้ และประสบการณ์ ตลอดจนแนวคิดทั้งหลายที่ปรากฏในวารสาร จะได้นำไปสู่การปฏิบัติ เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อสังคมส่วนรวมหรือต่อผู้อ่านเองไม่มากก็น้อย

บรรณาธิการ

